

CO₂-managementplan 2019-2022

Stork RBL Europe

Herziene versie
Utrecht, 02 november 2021

Opgesteld door:
Huub Spit, Operations & energy coördinator
Eric Kersemakers, HSE Advisor

Geaccordeerd door:
Richard Leegte, Manager HSSE

Stork
Van Deventerlaan 121
3528 AG Utrecht
Email: eric.kersemakers@stork.com

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	OVER STORK	4
	2.1 Activiteiten en organisatiegrens	4
	2.2 Beleidsverklaring	4
	2.3 Bedrijfsgrootte	5
3	EMISSIE-INVENTARIS	6
	3.1 Uitgangspunten	6
	3.2 CO ₂ -footprint basisjaar	7
	3.3 Methode	9
4	ENERGIE MEETPLAN	11
	4.1 Planning meetmomenten Scope 1 en 2 emissies	11
	4.2 Planning meetmomenten Scope 3 emissies	12
5	STUURCYCLUS	15
6	TVB MATRIX	16
7	ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN	17
8	COMMUNICATIEPLAN	19
	8.1 Doelgroepen	19
	8.2 Middelen	20
	8.3 Website	21
9	PARTICIPATIE	22
	9.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven	22
	9.2 Lopende initiatieven	22

1 INLEIDING

Stork RBL Europe (verder in deze rapportage Stork genoemd) is gecertificeerd op niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor rapporteert Stork halfjaarlijks haar CO₂-footprint en de voortgang ten opzichte van de CO₂-reductiedoelstellingen. In dit rapport wordt de CO₂-footprint (emissie-inventaris) van het basisjaar 2019 besproken.

In een tweede document, Plan van Aanpak en voortgangsrapportage Stork 2020, is de historische voortgang van de CO₂-reductie besproken en zijn de doelstellingen verder uitgewerkt in deelindicatoren. Beide rapporten zijn opgesteld in samenwerking met Stichting Stimular.

In dit rapport zijn naast de emissie-inventaris tevens een aantal andere aspecten opgenomen, die gerelateerd zijn aan eisen uit de CO₂-Prestatieladder. Hieronder een leeswijzer.

Hoofdstuk in dit document	Eis CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Beschrijving van de organisatie	3.A.1
Hoofdstuk 3: Emissie-inventaris (CO ₂ -footprint)	3.A.1
Hoofdstuk 4: Energie meetplan	2.C.2
Hoofdstuk 5: Stuurcyclus	2.C.2
Hoofdstuk 6: TVB-Matrix	2.C.2
Hoofdstuk 7: Energiemanagement actieplan	3.B.2
Hoofdstuk 8: Communicatieplan	3.C.2
Hoofdstuk 9: Initiatieven	1.D.1, 1.D.2. 3.D.1. en 5.C.1.

2 OVER STORK

Hieronder volgt een korte beschrijving van de organisatie. Verdere informatie is te vinden op de website: <https://www.stork.com/nl>.

2.1 ACTIVITEITEN EN ORGANISATIEGRENSEN

Stork is de overkoepelende naam van de huidige organisatie, maar de ontstaansgeschiedenis van het bedrijf voert terug tot 1827, het jaar waarin de Nederlandse Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel, kortweg Werkspoor, werd opgericht. In 1954 ging Werkspoor samen met de in 1868 opgerichte Machinefabriek Stork. Dit werd later ook de officiële bedrijfsnaam. Op 1 maart 2016 is Stork overgenomen door FLUOR. Door de combinatie van Stork en FLUOR's Operations & Maintenance organisatie is een wereldwijde marktleider in producten en diensten gericht op maintenance, modifications en asset integrity ontstaan. De Stork groep heeft ongeveer 18.000 werknemers in meer dan 100 landen, waarmee ze meer dan 4.000 klanten van dienst zijn, verspreid over zes continenten.

De assets van onze klant staan gedurende hun volledige levenscyclus centraal bij alles wat Stork doet. De oplossingen, producten en diensten en bedrijfsmiddelen van Stork, ondersteund door onze kernwaarden, versterken de concurrentiepositie van onze klanten. Efficiënt, duurzaam en veilig.

Voor klanten die werkzaam zijn in de olie- en gasindustrie, de chemische en procesindustrie, de metaalindustrie, de elektriciteitsindustrie en de productie-industrie bieden we een breed scala aan geïntegreerde oplossingen en specialistische services voor alle activiteiten op het gebied van onderhoud, modificaties en asset integrity.

In een apart document, *Organizational Boundary Stork*, is de organisatiegrens voor het CO₂-bewust Certificaat uitgewerkt. Deze is tot stand gekomen via het uitvoeren van een AC-analyse (laterale methode) waarbij Stork Nederland B.V. in eerste instantie als vragend bedrijf is genomen.

De organisatiegrens omvat Stork RBL Europe waaronder op haar beurt weer de volgende BV's vallen:

- Stork Nederland B.V. met daarin
 - Istimewa B.V.
- Stork Asset Management Technology B.V.

Stork Nederland houdt zich bezig met (detail) ontwerp, fabricage, installatie, inspectie en onderhoud van industriële mechanische en elektrotechnische / instrumentale installaties. Industriële automatisering. Hydraulisch lossen en aanhalen van boutverbindingen. Kalibratie van meetinstrumenten en -apparatuur en roterende apparatuur. Uitvoeren van warmtebehandeling. Het uitvoeren van Niet-destructief onderzoek, Magnetisch onderzoek en Penetrant onderzoek en Positieve materiaal identificatie. Tenslotte met het uitvoeren van laswerkzaamheden. Asset Management Technology houdt zich bezig met advisering en implementatie van asset managementsystemen op het gebied van strategie, reliability en integrity, service-providing en IT-systemen.

2.2 BELEIDSVERKLARING

Het belang van duurzaamheid is een belangrijk gegeven. Om hier bewust mee om te gaan streven wij naar een CO₂-bewuste bedrijfsvoering, om van daaruit een voortdurende verbetering van ons emissiereductiebeleid en een groeiende bewustwording van de medewerkers op de te reduceren emissies van onze activiteiten te realiseren.

2.3 BEDRIJFSGROOTTE

De herberekende totale CO₂-uitstoot van Stork RBL Europe bedraagt 6.930 ton CO₂ in 2019. Hiervan komt ongeveer 4.350 ton voor rekening van projecten en 2.550 ton door gebruik van kantoren en bedrijfsruimten. Hierbij is uitgegaan dat ongeveer 30% van het brandstofverbruik van het wagenpark is toe te schrijven aan de kantoren en bedrijfsruimten en 70% voor verkeer naar en tussen projectlocaties.

Stork valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie middelgroot bedrijf.

3 EMISSIE-INVENTARIS

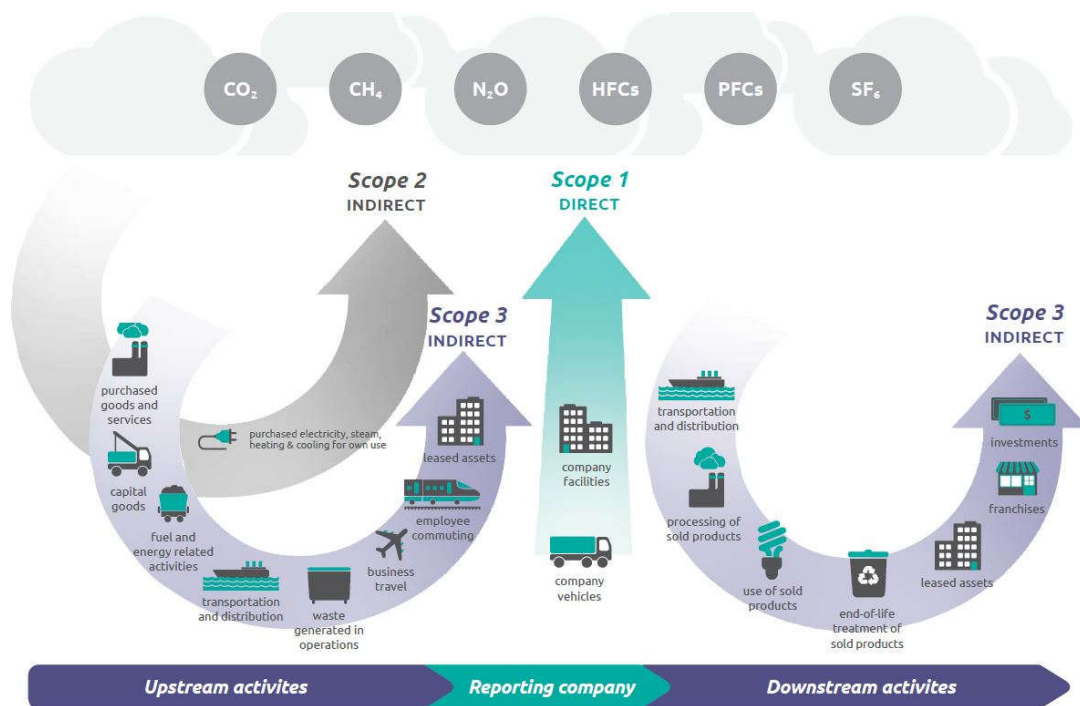
De CO₂-footprint geeft een inventarisatie van de totale hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen: de GHG emissies. De inventarisatie is een verantwoording van eis 3.A.1 van de CO₂-Prestatieladder en is uitgevoerd conform de norm ISO 14064-1 § 9.3.1. In de laatste paragraaf is een kruistabel opgenomen.

3.1 UITGANGSPUNTEN

Scope 1, 2 en 3

In het GHG-protocol wordt een onderscheid gemaakt in scope 1, 2 en 3-emissies. Scope 1 betreft de directe GHG-emissies, scope 2 betreft de indirecte GHG-emissies binnen de eigen bedrijfsvoering. Scope 3 betreft emissies in de keten, waarin ook zakelijk verkeer met privé-auto's, OV en het vliegtuig is opgenomen.

In onderstaand figuur zijn de scopes toegelicht:

Omdat deze rapportage voor de CO₂-prestatieladder van de SKAO is, worden de scope 1 en scope 2 categorieën incl. zakelijk verkeer uit scope 3 gerapporteerd.

Referentiejaar en rapportagejaar

In dit rapport is de herberekende CO₂-footprint van het jaar 2019 opgenomen, het referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen.

Vestigingen

De emissie-inventaris neemt de footprint van het hoofdkantoor en alle vestigingen mee. Het hoofdkantoor van Stork Nederland is gevestigd in Utrecht. Vestigingen zijn er in Elsloo, Emmen, Groningen, Veghel, Vlissingen (Istimewa) en Rotterdam Botlek. Adressen en verantwoordelijken voor de locaties zijn opgenomen in het document organizational boundary.

Verantwoordelijken

Huub Spit is verantwoordelijk voor de dataverzameling en dataverbetering.

Eric Kersemakers heeft een coördinerende functie en bewaakt de PDCA-cyclus voor CO₂-reductie en de activiteiten die hieraan gekoppeld zijn.

Beiden rapporteren aan Richard Leegte, de Manager HSSE (Health Safety Security and Environment). Richard Leegte rapporteert aan Alejandro Escalona (directeur).

3.2 CO₂-FOOTPRINT BASISJAAR

Onderstaande tabel toont de oorspronkelijke CO₂-footprint van Stork RBL Europe in 2019. De totale CO₂-uitstoot was 6.318 ton CO₂, waarvan 85 % in scope 1 en 15 % in scope 2 (incl. zakelijk verkeer uit scope 3).

Tabel: Totale CO₂-uitstoot Stork RBL Europe in 2019 (in ton CO₂)

	Thema			CO ₂ -parameter		CO ₂ -equivalent	
CO₂ scope 1							
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	247.901	m ³	1,89	kg CO ₂ /m ³	469	ton CO ₂
Propaan	Brandstof & warmte	27.521	liter	1.73	kg CO ₂ /liter	47,5	ton CO ₂
Personenwagen benzine	Zakelijk verkeer	288.789	liter	2,74	kg CO ₂ /liter	791	ton CO ₂
Personenwagen diesel	Zakelijk verkeer	807.011	liter	3,23	kg CO ₂ /liter	2.607	ton CO ₂
Bestelwagen diesel	Zakelijk verkeer	460.728	liter	3,23	kg CO ₂ /liter	1.488	ton CO ₂
				Subtotaal scope 1		5.402	ton CO₂
CO₂ scope 2 incl. business travel							
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	2.618.580	kWh	0,649	kg CO ₂ /kWh	1.699	ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit biomassa	Elektriciteit	2.025.000	kWh	-0,574	kg CO ₂ /kWh	-1.162	ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit windkracht	Elektriciteit	160.722	kWh	-0,649	kg CO ₂ /kWh	-104	ton CO ₂
Warmte (uit STEG)	Brandstof & warmte	1.890	GJ	36,0	kg CO ₂ /GJ	68,0	ton CO ₂
Electrische auto's	Zakelijk verkeer	43.540	kWh	0,649	kg CO ₂ /kWh	28,3	ton CO ₂
Gedeclareerde km personenwagen	Zakelijk verkeer	758.198	km	0,220	kg CO ₂ /km	167	ton CO ₂
Huurauto's (Deelwagens)	Zakelijk verkeer	1.005.175	km	0,220	kg CO ₂ /km	221	ton CO ₂
				Subtotaal scope 2		916	ton CO₂
Totaal				Scope 1 en 2		6.318	ton CO₂

Omdat in 2020 enige CO₂ parameters zijn gewijzigd en op advies van de externe auditor vliegverkeer meegenomen moest worden is de CO₂ uitstoot herberekend (zie tabel hieronder)

Tabel: Totale herberekende CO₂-uitstoot Stork RBL Europe in 2019 (in ton CO₂)

	Thema			CO ₂ -parameter		CO ₂ -equivalent	
CO₂ scope 1							
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	247.901	m ³	1,89	kg CO ₂ /m ³	469	ton CO ₂
Propanaan	Brandstof & warmte	27.521	liter	1.73	kg CO ₂ /liter	47,5	ton CO ₂
Personenwagen benzine	Zakelijk verkeer	288.789	liter	2,88	kg CO ₂ /liter	833	ton CO ₂
Personenwagen diesel	Zakelijk verkeer	807.011	liter	3,31	kg CO ₂ /liter	2.670	ton CO ₂
Bestelwagen diesel	Zakelijk verkeer	460.728	liter	3,31	kg CO ₂ /liter	1.525	ton CO ₂
				Subtotaal scope 1		5.544	ton CO₂
CO₂ scope 2 incl. business travel							
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	2.618.580	kWh	0,649	kg CO ₂ /kWh	1.699	ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit biomassa	Elektriciteit	2.025.000	kWh	-0,574	kg CO ₂ /kWh	-1.162	ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit windkracht	Elektriciteit	160.722	kWh	-0,649	kg CO ₂ /kWh	-104	ton CO ₂
Warmte (uit STEG)	Brandstof & warmte	1.890	GJ	36,0	kg CO ₂ /GJ	68,0	ton CO ₂
Electrische auto's	Zakelijk verkeer	43.540	kWh	0,649	kg CO ₂ /kWh	28,3	ton CO ₂
Gedeclareerde km personenwagen	Zakelijk verkeer	758.198	km	0,220	kg CO ₂ /km	167	ton CO ₂
Huurauto's (Deelwagens)	Zakelijk verkeer	1.005.175	km	0,220	kg CO ₂ /km	221	ton CO ₂
Vliegtuig (700-2.500 km)	Zakelijk verkeer	2.348.785	km	0,200	kg CO ₂ /km	470	ton CO ₂
				Subtotaal scope 2		1.386	ton CO₂
Totaal				Scope 1 en 2		6.930	ton CO₂

Verbranding biomassa

Verbranding van biomassa vond niet plaats bij Stork in 2019.

GHG-verwijderingen

Er heeft geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden bij Stork in 2019.

Uitzonderingen

Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG Protocol.

Belangrijkste beïnvloeders

Binnen Stork zijn geen individuele personen, faciliteiten, apparatuur, processen, systemen of andere variabelen te benoemen, die een dermate invloed op de CO₂-footprint hebben, dat deze alleen al zouden kunnen zorgen voor een significante verandering in de CO₂-footprint.

Toekomst

De emissies in de paragrafen hierboven zijn vastgesteld voor het jaar 2019. De verwachting is dat deze emissies in het komende jaar niet aan grote verandering onderhevig zullen zijn. Wel zal, gezien de doelstellingen van Stork, de CO₂-uitstoot de komende jaren dalen.

Significante veranderingen

2019 is het basisjaar voor de certificering van Stork RBL Europe.

De voortgang van de reductie in CO₂-uitstoot ten opzichte van de eerste drie certificeringsjaren (alleen Stork ISCE) is beschreven in het document *Plan van Aanpak en Voortgangsrapportage Stork 2019*.

3.3 METHODE

Instrument

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van de Milieubarometer. In dit instrument zijn alle verbruiken ingevuld, waarna de behorende CO₂-uitstoot automatisch wordt berekend. In hoofdstuk 4 is beschreven waar de brongegevens per energiestroom vandaan komen.

Emissiefactoren

In de Milieubarometer zitten de emissiefactoren die overeenkomen met de website www.co2emissiefactoren.nl, conform CO₂-Prestatieladder handboek 3.1. De emissiefactoren in de Milieubarometer worden actueel worden gehouden door Stichting Stimular.

Onzekerheden

Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂-footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten aantallen.

Vliegverkeer

In het verleden is het vliegverkeer niet meegenomen i.v.m. een uit 2017 stammende berekening dat dit minder dan 1 % invloed had op onze CO₂ uitstoot. Uit Nader onderzoek in 2020/2021 bleek dat het vliegverkeer in 2019 verantwoordelijk was voor ca. 7% van onze uitstoot en is besloten dit met terugwerkende kracht op te nemen in onze CO₂ footprint. Omdat de gegevens nog niet goed per juridische entiteit voorhanden waren in 2020 is voor de jaren 2019 en 2020 een schatting gemaakt. Voor 2021 is de verwachting dat de gegevens per juridische entiteit voorhanden zijn.

Berekening vliegverkeer

In 2019 is door de wereldwijd gevestigde Stork bedrijven ruim 13 miljoen kilometer gevlogen. Door als criterium te nemen vertrek of aankomst op Nederlandse, Belgische of in westelijk Duistland gelegen luchthavens kon 4.697.569 km toegeschreven worden aan de Nederlandse vestigingen van Stork. Vervolgens is dit evenredig verdeeld over Stork RBL Europe en Stork Integrated Solutions.

Uitsluitingen

In het CO₂-Prestatieladder Handboek 3.1 is uitgesplitste rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen niet verplicht. Het is dus niet vereist deze niet-CO₂-broeikasgassen (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van het bedrijf, mee te nemen in de emissie-inventaris. Emissiefactoren van CO₂emissiefactoren.nl zijn uitgedrukt in CO₂-equivalenten.

Verder zijn de volgende emissies niet meegenomen in de inventaris, omdat deze minder dan 1% van het totaal uitmaken:

- *Koudemiddelen en lasgassen (<0,5% van het totaal).*
- *Elektriciteitsverbruik en gasverbruik op vaste klantlocaties (<0,25% van het totaal)*

Nb. Om de relevantie te kunnen bepalen zijn deze emissies eenmalig berekend of ingeschat.

Verificatie

De emissie-inventaris van Stork Nederland is niet geverifieerd.

Rapportage volgens ISO 14064-1

Dit rapport is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 9.3.1. ISO14064-1 bevat internationale richtlijnen over het kwantificeren en rapporteren van broeikasgas emissies voor bedrijven.

In Tabel 2 is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de hoofdstukken in het rapport.

Tabel: Kruistabel ISO 14064-1

ISO 14064-1 § 9.3.1	Beschrijving	Hoofdstuk rapport
A	Beschrijving van de rapporterende organisatie	2
B	Verantwoordelijke persoon	3.1
C	Verslagperiode	3.1
D	Documentatie van de organisatorische grenzen	2
E	Documentatie van de rapporterende grenzen, incl. criteria vastgesteld door de organisatie om significante emissies te bepalen	3.1
F	Directe CO ₂ -emissies, andere emissies naar keuze	3.3
G	Beschrijving relevante biogene CO ₂ -emissies en -verwijderingen	3.2
H	Directe GHG verwijderingen	3.2
I	Toelichting op eventuele uitsluitingen	3.2
J	Indirecte GHG emissies	3.3
K	Basisjaar en Referentiejaar	3.1
L	Uitleg van wijziging of herberekening van het referentiejaar of andere historische data	3.1
M	Kwantificeringsmethoden	3.3
N	Uitleg van evt. wijzigingen in eerder gebruikte kwantificeringsmethoden	3.3
O	Referentie naar gebruikte emissiefactoren	3.3
P	Beschrijving van de invloed van eventuele onzekerheden in data	3.3
Q	Beschrijving onzekerheden	3.3
R	Verklaring conform ISO 14064-1	3.3
S	Statement mbt. eventuele verificatie	3.3
T	De equivalentie-factoren (GWP-waarden) gebruikt in de berekening incl. de bron	3.3

4 ENERGIE MEETPLAN

Het energie meetplan bevat een aantal vaste onderdelen voor het up-to-date houden van het CO₂-managementsysteem. Het plan is opgezet om te zorgen dat het gehele CO₂-reductiesysteem voldoet aan de eisen van ISO 50001 (het managementsysteem voor het continu verbeteren van de energieprestaties van bedrijven), ISO 14064-1 en ervoor te zorgen dat gedurende het jaar continue verbetering plaatsvindt.

De CO₂-verantwoordelijke heeft de documentatie, welke betrekking heeft op het CO₂-beleid, in beheer. Hij draagt zorg voor de kwaliteit van de data, het juist archiveren en het versiebeheer van de documenten. Hierdoor zijn de meest actuele versies altijd beschikbaar is en kunnen oudere versies eenvoudig achterhaald worden. Het beleid is om een archief aan te maken met oudere versies en deze twee jaar te bewaren. Dit geldt tevens voor de website.

4.1 PLANNING MEETMOMENTEN SCOPE 1 EN 2 EMISSIES

Voor het meten van de verschillende energiestromen is een plan opgesteld. Door de grootte van het bedrijf duurt het relatief lang voor alle informatie over de verschillende emissie stromen beschikbaar is.

In de onderstaande tabel is te zien wanneer energiefactoren gemeten worden en door wie en waar de informatie verkregen kan worden. De wijze waarop de verbruiken worden gemeten is de meest haalbare wijze, waarbij rekening wordt gehouden met het doel waarvoor de gegevens worden verzameld en de mate van detaillering die nodig is. De verantwoordelijke persoon voor het verzamelen van de gegevens is daarom op de hoogte van de wijze waarop deze gegevens in de emissie-inventaris verwerkt worden.

Scope 1 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Gasverbruik (in m ³ aardgas)	Minimaal driemaandelijks, momenteel 90% maandelijks	Operations & energy coördinator	Facturen van de energieleveranciers kan opgevraagd worden bij boekhouding; Slimme meters plaatsen op sommige locaties; Zelf de meters aflezen, i.p.v. wachten op gegevens van leveranciers. Aflezen verbruiken bij meetbedrijf Fudura
Brandstofverbruik materieel en auto's (in liters benzine, diesel & LPG)	Halfjaarlijks	Operations & energy coördinator	Facturen van het wagenpark kunnen opgevraagd worden bij boekhouding / leasemaatschappij

Scope 2 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Elektriciteitsverbruik (in kWh) en stadsverwarming (in m ³)	Maandelijks 95 %	Operations & energy coördinator	Facturen van de energieleveranciers kan opgevraagd worden bij boekhouding; Slimme meters plaatsen op sommige locaties; Zelf de meters aflezen, i.p.v. wachten op gegevens van leveranciers; Aflezen verbruiken bij meetbedrijf Fudura

Zakelijk gedeclareerde kilometers (in km's)	Driemaandelijks	Operations & energy coördinator	Declaraties kunnen worden opgevraagd bij boekhouding
---	-----------------	---------------------------------	--

4.2 PLANNING MEETMOMENTEN SCOPE 3 EMISSIES

De scope 3 analyse is gemaakt op basis van de spendanalyse van alle bedrijven binnen de boundary. Deze scope 3 analyse wordt eenmaal in de drie jaar uitgevoerd, tenzij de aard en omvang van de activiteiten sterk wijzigen. In dat geval wordt de invloed op rangorde opnieuw onderzocht.

Scope 3 emissies

Nr.	Categorie	Wie	aanpak
1a.	Aangekochte goederen en diensten, materialen	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop
1b.	Aangekochte goederen en diensten, onderaannemers	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop
1c.	Aangekochte goederen en diensten, inleen	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop
2.	Kapitaal goederen	nvt	
3.	Brandstof en energie gerelateerde activiteiten (niet in scope 1 of 2)	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Schatting van het energiegebruik van een medewerker bij de klant maal de gewerkte uren op jaarbasis
4.	Upstream transport en distributie	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Schatting op basis van leveranties aan de vestigingen
5.	Productieafval	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, m.n. de kosten voor afvalverwijdering
6	Zakelijk reizen (niet in scope 1 of 2)	nvt	
7.	Woon-werkverkeer	Extern adviseur samen met Operations & energy coördinator	Op basis van spreadsheet woonadres/ werkadres voor medewerkers met vaste standplaats en gedeclareerde karwekilometers voor medewerkers zonder vaste standplaats. Medewerkers met leaseauto's zijn hieruit gefilterd.
8.	Upstream geleaste activa	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop
9.	Downstream transport en distributie	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, kosten voor transport
10.	Ver- of bewerken van verkochte producten	nvt	
11.	Gebruik van verkochte producten	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop, onderdeel materialen, met daaruit gefilterd de materialen die tijdens hun levensduur energie verbruiken
12.	End-of-life verwerking van verkochte producten	Extern adviseur samen met HSE Advisor	Op basis van spendanalyse, verkregen van afdeling inkoop, onderdeel materialen
13.	Downstream geleaste activa	nvt	
14.	Franchisehouders	nvt	
15.	Investerings	nvt	

De doelstellingen binnen scope 3 worden als volgt gemeten:

Betreffende kabels:

De inkoopafdeling Istimewa maakt jaarlijks een overzicht van de ingekochte kabels van Draka en Nexans, waarna de HSE advisor samen met de CO₂-verantwoordelijke van Istimewa controleert in hoeverre de doelstelling bereikt wordt.

Betreffende Waterstof:

Stork Asset Management Technology is Projectmanager en Penvoerder HYDROGREENN Consortium Waterstofwijk Hoogeveen. De projectmanager zet acties uit en beheert onderstaande doelstellingen.

Verbetering inzicht en data:

- Verhoudingen in verschillende energiestromen bepalen aan de hand van gegevens van het demonstratieproject. Berekenen van de bijbehorende CO₂-uitstoot in het worst-case-scenario.
- Het inzicht uit deze ketenanalyse delen met ketenpartners.

Overleg met projectpartners:

- Bespreken en bewaken van de risico's op het minder groen worden van het project met de betrokken projectpartners.
- Afspraken maken (en deze vervolgens borgen) over de inkoop van GVO's voor groene elektriciteit uit het net en groene waterstof in tubetrailers tijdens fase 1 en 2 van het project.
- De extra kosten voor GVO's voor groene elektriciteit uit het net meenemen in de kostenraming van het project.
- Nadenken over extra kostenbesparende maatregelen zoals:
 - het reduceren van de pieken in de warmtevraag van de woningen in de winter
 - hoe in de winterperiode meer groene elektriciteit geleverd kan worden voor de elektrolyser (hellingshoek en oriëntatie zonnepanelen, koppeling met wind)
- Bepalen van het reductiedoel voor het project op basis van bovenstaande punten

Nader onderzoek:

- Onderzoeken of en hoe afspraken met de netbeheerder, over benutten van het verwachte regionale overschot aan zonne-energie (ten opzichte van de capaciteit van het regionale elektriciteitsnetwerk), kunnen worden ingezet in de CO₂-berekening van het project.

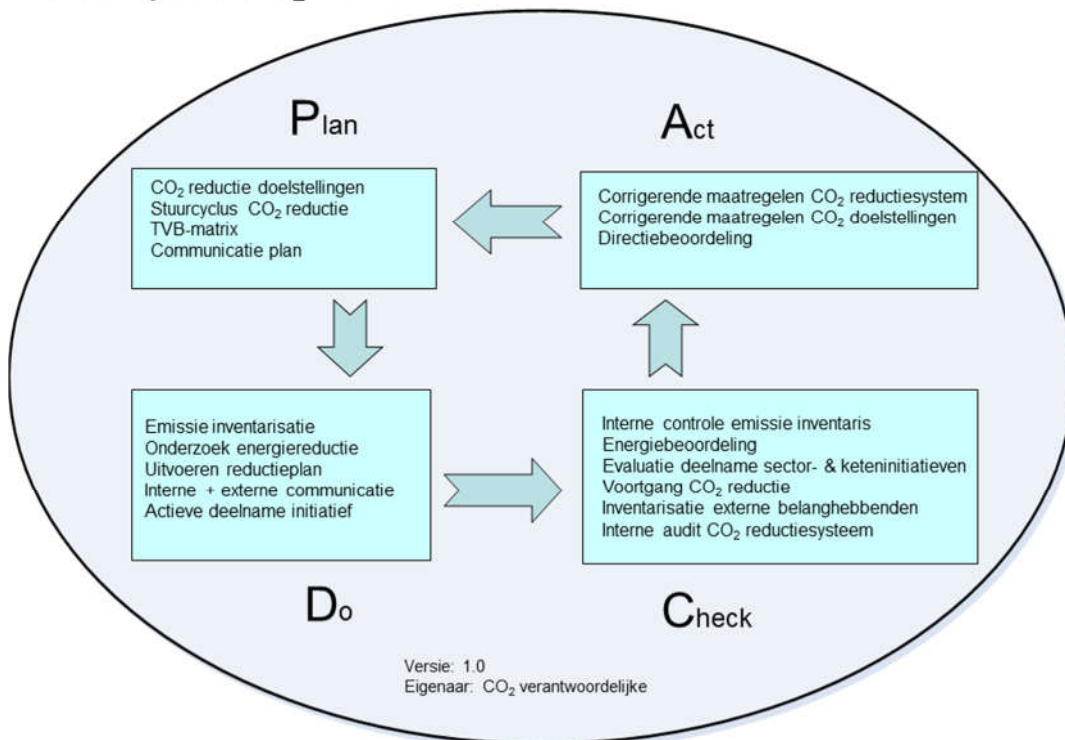
5 STUURCYCLUS

Het CO₂-beleid kent cycli van een half jaar, waarin de volgende zaken geïnventariseerd worden:

- de gegevens voor de CO₂-footprint verzameld worden;
- beoordeeld wordt of de emissiefactoren nog actueel zijn;
- er significante veranderingen in het bedrijf zijn welke een impact op de footprint kunnen hebben;
- beoordeeld wordt of herberekening van emissies van voorgaande jaren vanwege deze veranderingen nodig is;
- de voortgang van de CO₂-reductie en behalen van de doelstelling bepaald wordt.

Vervolgens wordt beoordeeld of sturing op de doelstelling en maatregelen nodig is, in de vorm van het aanscherpen van de doelstelling wanneer deze (te) eenvoudig behaald wordt, of in de vorm van het nemen van extra maatregelen wanneer bepaalde maatregelen niet mogelijk bleken te zijn en de doelstelling niet gehaald dreigt te worden. Hierover wordt vervolgens intern en extern gecommuniceerd. Daarnaast wordt de nuttige toepassing van het sector- of keteninitiatief in de afgelopen periode geëvalueerd. Hieronder is een zogenoemde PDCA-cyclus weergegeven, waarin de verschillende fasen van het CO₂-reductiebeleid zijn weergegeven.

Stuurcyclus CO₂ reductie

6 TVB MATRIX

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de activiteiten, planning en verantwoordelijken van het CO₂-managementsysteem.

	taak-verantwoordelijkheid-bevoegdheid	Frequentie	Operations & energy coördinator	HSE Advisor	Director HSSE	Marketing & Comm. Manager	Externe adviseurs	Directeur
Inzicht								
Verzamelen gegevens emissie inventaris	t	halfjaarlijks	x					
Collegiale toets op emissie inventaris	t	halfjaarlijks	x			x		
Toetsen kwaliteit & accorderen emissie inventaris	b	halfjaarlijks		x				
Opstellen emissie inventaris rapport	t	halfjaarlijks					x	
Evaluatie op inzicht: energie-beoordeling	t+v	jaarlijks		x			x	
Reductie								
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	t+v	jaarlijks	x	x			x	
Bepalen CO ₂ -reductiemaatregelen	t	jaarlijks	x	x				
Bepalen CO ₂ -reductiedoelstellingen	t	driejaarlijks			x			
Accorderen van doelstellingen	b	driejaarlijks						x
Realiseren CO ₂ -reductie doelstellingen	v	continu			x			
Monitoring & evaluatie voortgang CO ₂ -reductie	t+v	halfjaarlijks	x	x			x	
Communicatie								
Aanleveren informatie nieuwsberichten	t	halfjaarlijks			x			
Actualiseren website	t+b	halfjaarlijks				x		
Actualiseren pagina SKAO-website	t+b	jaarlijks	x	x				
Bijhouden interne communicatie	t+b	halfjaarlijks		x		x		
Goedkeuren van interne communicatie	b	halfjaarlijks				x		
Goedkeuren van externe communicatie	b	halfjaarlijks				x		
Participatie								
Inventarisatie mogelijk relevante initiatieven	t	driejaarlijks			x			x
Besluit deelname initiatieven	b	driejaarlijks						x
Deelname aan sectorinitiatieven	v	continu			x			
Overig								
Eindredactie CO ₂ -dossier	v	continu		x	x		x	x
Voldoen aan eisen CO ₂ -Prestatieladder	v	continu		x	x		x	
Uitvoeren Interne Audit CO ₂ -reductiesysteem	t	jaarlijks					x	
Rapporteren aan directie	b	jaarlijks			x			
Besluitvorming over CO ₂ -reductiebeleid	v	halfjaarlijks			x			x

7 ENERGIEMANAGEMENT ACTIEPLAN

Dit hoofdstuk heeft als doel om aan te tonen dat Stork aan onderdelen uit NEN50001 voldoet. Er is besloten hiervoor geen apart energiemangement actieplan op te stellen omdat de eisen in de andere documenten geïntegreerd zijn. Zie onderstaand een opsomming van de eisen. Per eis is een verwijzing naar de betreffende documentatie opgenomen in de tabel onderaan dit hoofdstuk.

Eisen van NEN-EN-ISO 50001:

- 4.4.3. Uitvoeren van een energie review
 - a. Het energieverbruik en de gebruikte energiefactoren moeten gebaseerd zijn op metingen of andere data.
 - b. Significant energieverbruik, in het bijzonder significante veranderingen, moeten in beeld worden gebracht.
 - c. Een inschatting maken van het verwachte energieverbruik van de komende periode.
 - d. Het identificeren van alle personen die werken voor de organisatie van wie hun acties kunnen leiden tot significante veranderingen in het energieverbruik.
 - e. Identificatie van mogelijkheden om energie te besparen en het bepalen van de prioriteiten.
- 4.4.4. Opstellen van referentiekader
 - a. Basisjaar is 2019
- 4.4.5. Vaststellen van performance indicatoren voor monitoren (meten KPI's)
 - a. Beschrijven van de handelingen.
- 4.4.6. Energie doelstellingen, doelen en programma's
 - a. Het aanwijzen van verantwoordelijkheden.
 - b. De middelen en het tijdspad bepalen voor het behalen van de verschillende doelen.
- 4.6.1. Monitoring, meten en analyseren
 - a. De organisatie maakt en beschrijft de bewaking en de eisen om de gestelde doelen te behalen. Er moet een energie meetplan worden geschreven en geïmplementeerd.
 - b. De organisatie moet ervoor zorgen dat het energieverbruik en bijbehorende energiefactoren op vooraf bepaalde momenten wordt gemeten en gedocumenteerd.
 - c. De organisatie moet ervoor zorgen dat juistheid en herhaalbaarheid van de meetmethode die is gebruikt past bij de taak.
 - d. De organisatie moet de relatie tussen het energieverbruik en de energiefactoren aangeven. En zal op vooraf bepaalde momenten de werkelijke situatie toetsen met de verwachte situatie.
 - e. De organisatie moet alle significante afwijkingen van het verwachte energieverbruik documenteren, inclusief de mogelijke oorzaken.
 - f. De relatie tussen het energieverbruik en de energie factoren moeten op vooraf bepaald tijdstip worden beoordeeld en waar nodig aangepast.
 - g. De organisatie moet zijn energieverbruik, waar mogelijk, vergelijken met andere, gelijksoortige, organisaties.
- 4.6.4. Afwijkingen, verbeteringsacties en preventieve maatregelen.
 - a. De organisatie moet afwijkingen identificeren en binnen een vooraf gestelde tijdlijn verbeteringsacties uitvoeren. De organisatie moet alle relevante documentatie bewaren rekening houdend met de wettelijke termijn.

NEN 50001	Documenten CO ₂ -reductiesysteem
4.4.3 a	Milieubarometer, Emissie-inventaris
4.4.3 b	Plan van Aanpak & Voortgangsrapport
4.4.3 c	Plan van Aanpak & Voortgangsrapport
4.4.3 d	Plan van Aanpak & Voortgangsrapport
4.4.3 e	Energie-audit-rapporten
4.4.4 a	CO ₂ Managementplan, H3
4.4.5 a	MVO-balans, Voortgangsrapport
4.4.6 a	CO ₂ Managementplan, H4
4.4.6 b	Plan van Aanpak & Voortgangsrapport
4.6.1 a	CO ₂ Managementplan, H4
4.6.1 b	CO ₂ Managementplan, H4
4.6.1 c	CO ₂ Managementplan, H4
4.6.1 d	Interne audit & zelfevaluatie
4.6.1 e	Plan van Aanpak & Voortgangsrapport, Directiebeoordeling CO ₂ -reductiesysteem en Interne audit & zelfevaluatie
4.6.1 f	Directiebeoordeling CO ₂ -reductiesysteem
4.6.1 g	CO ₂ -reductieplan
4.6.4 a	Interne audit & zelfevaluatie

8 COMMUNICATIEPLAN

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd over het CO₂-reductiesysteem van Stork RBL Europe.

8.1 DOELGROEPEN

Externe belanghebbenden

Hieronder worden de externe belanghebbenden opgenoemd. Dit zijn partijen die belang hebben bij reductie van energie en van de meest materiële CO₂-emissies van Stork. Tevens zijn het potentiële partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie. Communicatie naar de externe belanghebbenden vindt plaats via de website van Stork, via externe mailing en via contracten.

Externe belanghebbenden zijn op te splitsen in:

- (semi)-Overheid
- Olie/gas/chemie sector
- Overige private partijen

Externe belanghebbenden	Belang CO ₂ -beleid & kennisniveau
(semi) overheid	De meeste overheden streven naar CO ₂ -reductie middels gunningscriteria in aanbestedingen. Vooral voor grote projecten, maar soms ook voor kleinere projecten. Enkele overheden zijn ook bezig om zelf het certificaat te behalen. Kennisniveau CO ₂ bij medewerkers gematigd.
Olie/gas/chemie sector	Geen specifieke vragen over CO ₂ . Vooral veiligheid krijgt veel aandacht in aanbestedingen. Kennisniveau op gebied van CO ₂ laag
Overige private partijen	Wisselend beeld. Sommigen hanteren niveau 5 op de CO ₂ -Prestatieladder en hebben een relatief hoog kennisniveau. Sommigen zijn nieuw op gebied van CO ₂ -denken.

Interne belanghebbenden

Interne belanghebbenden zijn de medewerkers en het management van Stork. Deze worden op de hoogte gehouden via nieuwsberichten. Medewerkers hebben allemaal een verschillende rol (afh. van hun eigen functie), denk aan energiebesparing op de eigen werkplek, zuinig rijden, uitvoeren van maatregelen en inbrengen van nieuwe maatregelen. Het management is daarnaast ook betrokken bij de besluitvorming van de te nemen reductiemaatregelen, de voortgang van de CO₂-reductie en overige hoofdzaken van het CO₂-reductiebeleid.

Project(en) met gunningvoordeel

Communicatie over het CO₂-beleid van Stork betreft niet alleen het beleid van het bedrijf als geheel, maar ook het beleid ten aanzien van projecten die aangenomen zijn met gunningvoordeel. Voor projecten met gunningvoordeel wordt specifiek gecommuniceerd over de CO₂-uitstoot van het project als ook over de doelstelling en de voortgang in CO₂-reductie. Dit zal hoofdzakelijk gebeuren via de algemene communicatieberichten van het bedrijf. Waar nodig wordt dit aangevuld met communicatie via het werkoverleg van het project.

8.2 MIDDELEN

In onderstaande tabel is weergegeven op welke momenten er wordt gecommuniceerd over het CO₂-reductiesysteem van Stork RBL Europe. Dit betreft zowel interne als externe communicatie.

WAT (Boodschap)	HOE (Middelen)	DOEL-GROEP	WANNEER (frequentie)	WAAROM (Communicatiedoelstelling)
CO ₂ footprint van Stork en projecten met gunningvoordeel	Stork Connect, nieuwsbrief, website	Intern	Halfjaarlijks (april en oktober)	Bewustwording van de CO ₂ footprint intern vergroten
CO ₂ -reductiedoelstellingen + voortgang en maatregelen voor bedrijf en projecten met gunningvoordeel	Stork Connect, nieuwsbrief, toolbox, overleggen	Intern	Halfjaarlijks	Bewustwording van de doelstelling en maatregelen onder medewerkers vergroten
Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf en projecten	Stork Connect, nieuwsbrief, toolbox, overleggen	Intern	Jaarlijks	Betrokkenheid medewerkers stimuleren en medewerkers aanzetten tot CO ₂ reductie
CO ₂ footprint van bedrijf	Via link naar site Milieubarometer	Extern	Halfjaarlijks (april en oktober)	Footprint zichtbaar maken voor externe partijen
CO ₂ -reductiedoelstellingen + voortgang en maatregelen voor bedrijf en projecten met gunningvoordeel	Website	Extern	Halfjaarlijks	Bekendheid van de doelstelling en maatregelen onder externe partijen vergroten
Communicatieberichten	Website	Extern	Halfjaarlijks	Betrokkenheid externe belanghebbenden stimuleren
Website updaten	Website	Extern	Halfjaarlijks	Documenten updaten
Publicatieplicht SKAO	Website SKAO	SKAO	Jaarlijks	Publiceren van documentatie behorende bij eis 3D1 en jaarlijks updaten maatregelenlijst

Nb. Bij sommige acties worden meerdere middelen genoemd. Welk middel op dat moment wordt ingezet ligt nog niet vast en wordt op het moment zelf geselecteerd en is afhankelijk van de betreffende boodschap en timing.

8.3 WEBSITE

Op de website van Stork is een pagina ingericht over het CO₂-reductiebeleid van het bedrijf. Op deze pagina wordt de nodige informatie over het CO₂-beleid weergegeven en zijn de laatste versies van de documenten terug te vinden. De vermelding op de website van Stork is te vinden via: <https://www.stork.com/nl/hse/hse-beleidsverklaringen/gezondheid-veiligheid-milieu>.

Informatie

Op de CO₂-Prestatieladder pagina op de website bevindt zich te allen tijde up-to-date informatie over:

- Het CO₂-reductiebeleid;
- De CO₂ footprint (via een link naar de Milieubarometer website);
- De CO₂-reductiedoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- De CO₂-reductiesubdoelstellingen (en de voortgang hiervan);
- De CO₂-reductiemaatregelen (en de voortgang hiervan);
- Acties en initiatieven waarvan Stork deelnemer of oprichter is;
- Een verwijzing naar de bedrijfspagina op de website van de SKAO;

De voortgang zal beschreven worden middels het publiceren van de halfjaarlijkse communicatieberichten. Om daadwerkelijk transparant te kunnen zijn over deze voortgang, zullen de communicatieberichten minimaal twee jaar op de website zichtbaar blijven.

Documenten

Tevens bevinden zich op deze pagina te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten (te downloaden als PDF).

- Communicatiebericht (eis 3.C.1)
- Het CO₂-reductieplan en het Voortgangsrapport (eis 3.B.1 & 3.D.1 & 4.B.2 & 5.B.1)
- Het CO₂-Management Plan (eis 2.C.3 & 3.B.2 & 5.C.1)
- Certificaat CO₂-Prestatieladder

Website SKAO

Op de website van de SKAO bevinden zich te allen tijde de meest actuele versies van onderstaande documenten:

- Actieve deelname initiatieven (eis 3.D.1)
- 2 Ketenanalyses (eis 4.A.1)
- Inge vulde maatregelenlijst

9 PARTICIPATIE

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

9.1 INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn, is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Jaarlijks wordt er door de HSSE manager en de HSSE director geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties in de werkgroep worden gearchiveerd en dienen tegenover de auditor als bewijs van actieve deelname.

9.2 LOPENDE INITIATIEVEN

De Duurzame Leverancier

De Duurzame Leverancier is het platform voor organisaties die willen investeren in duurzaamheid. Het initiatief is in 2009 opgezet door Movares, Strukton, Antea Group en Sweco en er zijn ook veel overheden/NGO's lid.

Het platform ondersteunt bedrijven, overheden en NGO's bij het duurzaam opzetten van hun bedrijfsvoering en projecten. Daarbij wordt milieuverantwoord gehandeld en worden innovatieve methoden ontwikkeld om milieubelasting te verminderen. Duurzaam inkopen én voldoen aan duurzame eisen van opdrachtgevers is het uitgangspunt.

Het initiatief is laagdrempelig en interactief. Er worden interessante klankbordbijeenkomsten georganiseerd en diverse keteninitiatieven ondersteund. Het uitgangspunt is het delen van kennis en informatie, voor en door de deelnemers, groot en klein.

Financiële bijdrage:

Voor dit initiatief wordt jaarlijks 80 euro betaald en er wordt circa 24 uur aan tijd in gestoken door medewerkers van Stork Nederland bv (Istimewa). Totaal budget is € 1.760

Energy Valley

Door Stork wordt deelgenomen aan het Energy Valley initiatief.

Stichting Energy Valley werkt met bedrijven, kennisinstellingen en overheden samen aan het versterken van de Noord-Nederlandse economie, door marktkansen op het gebied van schone en innovatieve energie om te zetten in banen en bedrijvigheid.

De nadruk bij dit initiatief ligt op de ontwikkeling en toepassing van marktinnovaties voor een klimaat neutrale energievoorziening zodat verduurzaming en economische groei hand in hand gaan (groene groei). Als clusterorganisatie vervullen zij een schakelrol tussen markt & overheid, onderzoek & toepassing, grootbedrijf & mkb. Ze ontwikkelen geen eigen projecten,

maar fungeren als verbinder van ideeën, mensen en belangen om nieuwe investeringen te stimuleren. Ze zetten hun vakinhoudelijke kennis, brede relatienetwerk en organiserende vermogen in om op projectbasis krachten te bundelen, creatieve oplossingen te bedenken en barrières weg te nemen.

Stork neemt deel aan het bedrijvenplatform en betaalt hier ook contributie voor. De participatie bestaat uit:

- Kennissessies duurzame economie
- Actieve deelname in werkgroepen over o.a. (Bio) LNG, Biomassa, Wind, Waterstof

Financiële bijdrage:

Inzet medewerkers, 70 uur * 4 personen (€100 per uur) € 28.000,-

jaarlijkse Contributie Energy Valley, € 350,00

Totaal Jaarlijks € 28.350,-

Stork & Hydrogreenn project (eis 5.C.1)

Voor het project waterstofwijk Hoogeveen die uit Hydrogreenn komt doet Stork het projectmanagement en het penvoerderschap voor de samenwerkingsovereenkomst.

Het contract van het waterstofproject in Hoogeveen (gericht op 100% waterstof voor verwarming woningen) is gekoppeld aan het Programma Aardgasvrije wijken van Rijk en gemeenten en zo aan het klimaatakkoord. <https://aardgasvrijewijken.nl/home/default.aspx>

Het project houdt in dat met gebruik van groene waterstof voor de nieuw te bouwen wijk Nijstad alle woningen worden verwarmd met waterstof CV-ketels. En aanvullend, de bestaande wijk Erflanden worden de 428 woningen ook voorzien van waterstof CV-ketels. Bewoners kunnen ook kiezen voor een all electric CV-ketel.

Dit project wordt ondersteund door Ministerie van Economische Zaken en ook de gemeente Hoogeveen is nauw betrokken bij dit project.

Bestemmingsplan ligt nu in procedure en zou 4 augustus gereed moeten zijn. Daarna starten de grondwerkzaamheden. De eerste woningen worden opgeleverd in Q2 2021 en worden verwarmd met waterstof. In 2022 moet Nijstad-Oost gereed zijn. Daarna wordt begonnen met de bestaande wijk Erflanden ook in 2022.

Vanwege de betrokkenheid van Stork bij meerdere waterstof projecten levert Stork know how tijdens het proces en wil de bovengrondse installaties gaan bouwen voor de waterstof fabriek. We hebben reeds eerder een 1 MW elektrolyse gedaan voor Gasunie.

<https://www.stork.com/en/about-us/blog/the-future-of-green-hydrogen>

Committment: (techno-economische) blauwdruk en bijbehorende technologie op te leveren om de warmtevoorziening van de nieuwbouwwoningen in de Hoogeveense wijk Nijstad-Oost en bestaande bouw in de wijk Erflanden in Hoogeveen, op basis van 100% waterstof (H₂) te laten functioneren. In het Project worden minimaal een 30-tal waterstof cv-ketels geplaatst. Daarnaast wordt onderzocht of de bestaande wijk Erflanden met bestaande cv-ketels op een 20-30% H₂/G-Gas mengsel kunnen functioneren

De totale projectkosten zijn begroot op circa 1 miljoen euro. Stork is aanvrager en penvoerder en steekt hierin vele uren.